

(18. 1.)

VERSLAG DER COMMISSIE.

(De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 155 der Zitting 1904—1905.)

De Commissie, in wier handen is gesteld het Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1903—1904, heeft de eer daaromtrent het volgende te rapporteeren.

Hoewel het verslag, evenals alle jaren, aan de eischen der Grondwet voldoet, kan toch niet gezegd worden, dat het een voldoende overzicht over den toestand van het onderwijs geeft.

Over de uitkomsten van het middelbaar onderwijs is weinig, over die van het vakonderwijs niets te vinden; voor het lager onderwijs wordt hoofdzakelijk een en ander omtrent het herhalingsonderwijs geconstateerd; maar door de wijze van samenstelling komen de oorspronkelijke rapporten van de districts-schoolopzieners weinig tot hun recht.

Verschillende wenken werden in verband met deze opmerkingen gegeven; o. a. werd de wenschelijkheid betoogd, dat iemand, die goed op de hoogte van het onderwijs is, alle verslagen der districts-schoolopzieners tot een geheel zou verwerken.

Naar het voorbeeld van Landbouw zou, buiten het eigenlijke verslag om, van tijd tot tijd in afzonderlijke brochures, het een en ander kunnen worden medegedeeld over verschillende leervakken, toestanden, enz. hier en in het buitenland. Zoo bijv. over de nieuwe richting in het teekenonderwijs, over schoolvergaderingen, over het onderwijs aan spraakgebrekkigen, enz.

Het rapport, door de inspecteurs aan den Minister van Binnenlandsche Zaken over laatstgenoemd onderwerp uitgebracht, zou al spoedig gepubliceerd kunnen worden; eveneens dat over het onderwijs aan achterlijke kinderen, dat ten vorigen jare wel voor de leden dezer Kamer ter griffie is nedergelegd, maar niet werd publiek gemaakt.

Ook naar het bewaarschoolonderwijs, dat in ons land in het geheel niet geregeld is, zou een onderzoek kunnen worden ingesteld, dat stof zou geven voor een nieuw rapport.

Het verslag zou verder leesbaarder en bruikbaarder worden, indien het in een ander, handiger, formaat werd uitgegeven, zooals bijv. de verslagen van de afdeeling Landbouw. Verder zouden naar de meening der Commissie de tabellen en statistieken dan afzonderlijk kunnen uitgegeven worden en beschikbaar worden gesteld alleen voor die Kamerleden, welke daartoe hun verlangen te kennen geven.

Ten opzichte van enkele bijzondere punten wenscht de Commissie nog de volgende opmerkingen te maken.

Een moeilijk vraagstuk blijft steeds te bepalen hoeveel leerkrachten noodig zullen zijn en hoeveel personen dus eigenlijk zullen moeten worden opgeleid; daartoe is noodig te kennen het verloop in het personeel: een jaarlijksche opgaaf van het aantal onderwijzers en onderwijzeressen, die door den dood of door ontslag voor het onderwijs verloren gaan.

In de tabellen betreffende de jaarwedden is eene afzonderlijke opgaaf voor onderwijzers en onderwijzeressen zeer gewenscht, ten einde de bezoldiging der mannen en die der vrouwen met elkander te kunnen vergelijken. Nu sinds de wet van 1901 zoowel voor de onverplichte hoofdakte als voor de verplichte eene verhooging gegeven wordt, die echter voor de beide groepen verschilt, is het wenschelijk de opgaven hieromtrent in twee rubrieken te splitsen.

De opgave omtrent de cursussen tot opleiding voor de hoofdakte (bladz. 414) vermeldt niet, of hier alleen openbare, dan ook bijzondere cursussen vermeld worden. In het laatste geval is de opgave voor Amsterdam b.v. beslist onjuist. In het eerste geval wordt aangedrongen op vermelding ook van de particuliere cursussen.

In § VI op bladz. 415 worden de kosten voor de opleiding niet gedetailleerd opgegeven, maar slechts provinciesgewijze. Toch zou detaillering gewenscht zijn, ten einde iets meer te vernemen omtrent de opleiding aan bijzondere kweekscholen enz.

In het Schoolverslag over 1900/1901 werd het laatst als bijlage TT een tabel opgenomen, vermeldende het aantal leerlingen die in iedere gemeente de onderscheidene klassen der lagere school verlieten. Na de invoering der Leerplichtwet is deze tabel weggelaten. Toch is dit te betreuren, daar door deze tabel mogelijk gemaakt werd een overzicht te krijgen van de resultaten van het lager onderwijs. Wederopneming — zij het slechts om de 3 of 5 jaar — komt de Commissie dus wenschelijk voor. Tevens stelt zij dan de volgende aanvullingen en wijzigingen voor.

In kolom 3 zou de vermelding van het aantal leerlingen op 15 Januari voldoende zijn; vermelding van het gemiddelde over vier kwartalen is overbodig.

De kolommen 4 en 9 zoude kunnen vervallen, nu het Centraal Bureau voor de Statistiek deze opgaven verstrekt.

In kolom 5 zou niet het aantal afdeelingen of klassen vermeld moeten worden, maar in verband met de Leerplichtwet het aantal leerjaren.

In kolom 6 zou niet alleen het schoolgeld vermeld moeten worden, maar ook of de school tevens toegankelijk is voor hen, die geen schoolgeld betalen.

In kolom 8 zou de leeftijd kunnen vermeld worden, waarop de kinderen de school verlieten, na de zes leerjaren doorloopen te hebben, terwijl achter kolom 5 eene nieuwe kolom zou kunnen ingevoegd worden, vermeldende den leeftijd van toelating der leerlingen.

Ten aanzien van de Koninklijke besluiten, betreffende de geschillen van bestuur, acht Uwe Commissie het wenschelijk deze niet langer in chronologische volgorde te plaatsen, maar te splitsen in groepen naar den aard der beslissing, met vermelding van de rubriek aan het hoofd.

Ten slotte zou de Commissie gaarne zien, dat, ook indien het Verslag zijn tegenwoordigen vorm mocht behouden, het aan de Kamerleden in gecartonneerde exemplaren zou worden verstrekt, evenals het in den handel wordt gebracht.

De Commissie heeft de eer aan de Kamer voor te stellen, een afdruk dezer aan den Minister van Binnenlandsche Zaken toe te zenden en het verslag voor kennisgeving aan te nemen.

Vastgesteld den 14den Juni 1906.

DE BEAUFORT.

NOLENS.

KETELAAR.

TALMA.

DOLK.